

аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина. 2021. Вип. 2(53). С. 3-8.
URL: <https://doi.org/10.32845/bsnau.vet.2021.2.1>

6. Данчук В. О. Алергічні захворювання у дрібних тварин в сучасних умовах міста. *Актуальні аспекти розвитку науки і освіти* : тези доповідей I міжнародної науково-практичної конференції НПП та молодих науковців (м. Одеса, 13-14 квітня 2021 р.). Одеса : ОДАУ, 2021. С. 26-28.

7. Іовенко А. В., Беспечальних Д. С. Дерматофітоз у собак та котів (оглядова стаття). *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині* : матеріали VI всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Полтава, 15-16 лютого 2021 р.). Полтава : ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2021. С. 88-89.

8. Коваленко А. Г., Воронкова О. С. Виявлення інфекційних уражень, викликаних мікроскопічними грибами, у тварин. *Вісник проблем біології і медицини*. 2018. Вип. 4, Т. 2(147). С. 107-110. URL: <https://doi.org/10.29254/2077-4214-2018-4-2-147-107-110>

9. Клецов А.М. Лікування патологій шкіри у собак в умовах ветеринарної клініки «Ветдопомога» м. Суми. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2014. Вип. 6 (35). С. 242-245.

10. Пономаренко Г.В. Поширення збудників дерматофітозів собак і котів у місті Харкові. *Актуальні аспекти біології тварин, ветеринарної медицини та ветеринарно-санітарної експертизи* : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції викладачів і студентів (м. Дніпро, 1-2 червня 2017 р.). Дніпро, 2017. С. 97-98.

Abstract. the abstracts list the most common modern domestic antifungal drugs of systemic and local action, which are used to treat dogs and cats with dermatophytosis.

Keywords: antifungal drugs, dermatophytosis, dogs, cats

Науковий керівник:

Іовенко А.В.,

канд. вет. наук, доцент

кафедри ветеринарної медицини та гігієни,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК: 636.8[636.06+616.379-008.64]

ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ У КОТІВ

Катерина КИР'ЯНОВА, здобувачка вищої освіти 4 курсу освітнього ступеня «Магістр», спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

***Анотація.** У роботі розглянуто етіологію, патогенез, клінічні прояви, діагностику та лікування цукрового діабету у котів як поширеного ендокринного захворювання. Висвітлено сучасні підходи до інсулінотерапії, глікемічного контролю та корекції факторів ризику, зокрема ожиріння. Підкреслено важливість своєчасної діагностики й комплексного лікування для покращення прогнозу та якості життя тварин.*

***Ключові слова:** цукровий діабет, інсулін, підшлункова залоза, ожиріння, коти.*

Актуальність теми. Цукровий діабет у котів є поширеним ендокринним захворюванням, частота якого зростає у зв'язку зі збільшенням кількості тварин із надмірною масою тіла та малорухливим способом життя. Патологія призводить до серйозних метаболічних порушень і значно погіршує якість життя котів, а без своєчасної діагностики та лікування може привести до загибелі тварини. Актуальність теми зумовлена необхідністю раннього виявлення захворювання, удосконалення методів терапії та профілактики у практиці ветеринарної медицини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цукровий діабет є одним із найпоширеніших ендокринних захворювань у кішок [1]. Це захворювання, яке характеризується відносною або абсолютною недостатністю інсуліну та призводить до розвитку стійкої гіперглікемії [2].

Основною причиною розвитку захворювання є порушення функції острівців Лангерганса підшлункової залози, що супроводжується зниженням або порушенням синтезу інсуліну. До факторів, які сприяють виникненню патології, належить незбалансована годівля з переважанням вуглеводних кормів, що може призводити до виснаження острівцевого апарата підшлункової залози. Крім того, важливу роль відіграють вроджена недостатність або функціональна слабкість цього апарата, тривале переохолодження та перенесені інфекційні захворювання. Додатковими чинниками ризику є генетична схильність і надмірна маса тіла тварини [4].

Зниження секреції інсуліну підшлунковою залозою призводить до порушення процесів перетворення глюкози на глікоген у м'язах і печінці, що спричиняє підвищення рівня глюкози в крові (гіперглікемію) та її появу в сечі (глюкозурию). За умов недостатнього надходження вуглеводів із кормом організм починає синтезувати глюкозу з жирів і білків. Це зумовлює накопичення кетонових тіл, розвиток ацидозу та інтоксикації, що у тяжких випадках може призвести до діабетичної коми. Порушуються трофічні процеси в тканинах, особливо у нирках і кристалику ока, знижується загальна резистентність організму, спостерігаються виснаження та втрата маси тіла. Патолого-анатомічні дослідження виявляють ознаки зневоднення та виснаження, а також дегенеративні зміни підшлункової залози, печінки та інших паренхіматозних органів [4].

У ветеринарній медицині розрізняють два типи цукрового діабету [2].

Цукровий діабет 1 типу характеризується повною неспроможністю організму продукувати інсулін, у зв'язку з чим необхідна постійна гормональна (інсулінова) терапія [2].

Цукровий діабет 2 типу, який найчастіше діагностують у котів, виникає за умов недостатньої продукції інсуліну. Ця форма захворювання часто пов'язана з

ожирінням, що зумовлює розвиток інсулінорезистентності. За умови інтенсивного та своєчасного лікування діабет 2 типу може мати тимчасовий характер, і в окремих випадках достатньо корекції раціону та короткотривалої інсулінотерапії протягом кількох місяців [1].

Для даного захворювання типовими є певні клінічні прояви: температура тіла зазвичай залишається в межах норми або може бути незначно зниженою. Спостерігається виражена спрага (полідипсія) та збільшене сечовиділення (поліурія), рідше відзначається підвищений апетит. У сечі часто виявляють кетоніві тіла, при цьому її відносна густина значно підвищується. Характерними є також гіперглікемія, глюкозурія, кетонемія та зниження лужного резерву крові. Відмічаються порушення з боку нервової та серцево-судинної систем, прогресуюча втрата маси тіла навіть за нормального або підвищеного апетиту, а також розвиток катаракти. Шкірні покриви стають сухими й жорсткими, інколи виникають дерматити або екзема. У тяжких випадках можливий розвиток діабетичної коми, що супроводжується відсутністю реакції на подразники, задишкою, тахікардією та зниженням температури тіла [3].

Діагностика цукрового діабету у котів ґрунтується на комплексній оцінці клінічних ознак і результатів лабораторних досліджень. Під час клінічного огляду враховують наявність поліурії, полідипсії, поліфагії, зниження маси тіла та загальної млявості [4]. Вирішальне значення мають лабораторні показники — виявлення стійкої гіперглікемії в крові та глюкозурії під час аналізу сечі. З метою диференціації стрес-індукованої гіперглікемії, характерної для котів, від істинного цукрового діабету додатково визначають рівень фруктозаміну, який відображає середню концентрацію глюкози в крові протягом попередніх 2–3 тижнів. Остаточний діагноз встановлюють на підставі сукупності клінічних симптомів і підтверджених лабораторних змін [4].

Цукровий діабет у котів є поширеним ендокринним захворюванням, яке за умови своєчасної діагностики піддається контролю, проте потребує індивідуального підходу до лікування. Основними цілями терапії є досягнення стабільного глікемічного контролю, корекція ожиріння, усунення поліурії та полідипсії, нормалізація апетиту й лікування супутніх патологій. Тактика лікування залежить від клінічного стану тварини: у тяжких випадках необхідна госпіталізація, інфузійна терапія, введення інсуліну короткої дії та регулярний моніторинг рівня глюкози. Після стабілізації стану підбирають індивідуальну дозу інсуліну та навчають власника техніці підшкірних ін'єкцій і контролю глікемії [2].

Інсулінотерапія є основним методом лікування, при цьому пероральні гіпоглікемічні препарати у котів застосовують рідко через їхню низьку ефективність. Найчастіше інсулін вводять підшкірно кожні 12–24 години з регулярним лабораторним контролем і періодичними візитами до ветеринарного лікаря. Важливо суворо дотримуватися призначеної дози, оскільки передозування може спричинити гіпоглікемію, що проявляється слабкістю, порушенням координації та у тяжких випадках — коматозним станом. При появі ознак гіпоглікемії тварині необхідна невідкладна ветеринарна допомога [4].

Прогноз при цукровому діабеті у котів за умови раннього виявлення захворювання та адекватно підбраної інсулінотерапії є відносно сприятливим. За ефективного контролю рівня глюкози в крові та дотримання рекомендованого раціону багато тварин здатні зберігати задовільну якість життя протягом тривалого періоду. Водночас за відсутності належного лікування або при розвитку ускладнень перебіг хвороби ускладнюється, а прогноз може стати несприятливим [4].

Висновки: Цукровий діабет у котів є важким ендокринним захворюванням, що потребує своєчасної діагностики та комплексного підходу до лікування. Ефективність терапії значною мірою залежить від правильного підбору інсулінотерапії, дієти та регулярного моніторингу рівня глюкози в крові. Дотримання рекомендацій ветеринарного лікаря дозволяє досягти стабілізації стану тварини та покращити якість її життя. Таким чином, раннє виявлення та належне лікування є ключовими чинниками сприятливого прогнозу при даній хворобі.

Список використаних джерел

1. Цукровий діабет у котів: симптоми та лікування.
URL:<https://belvet.ua/sakharnyy-diabet-u-koshek-simptomu-i-lechenie/>
2. Цукровий діабет у котів та собак: патогенез, діагностика та лікування.
URL:<https://vetpharma.org/articles/97/4577/>
3. Цукровий діабет у котів: як спростити задачу?
URL:https://petko.com.ua/ru/news/detail/saharnyy-diabet-u-koshek/?srsltid=AfmBOorAYvvypR1lkU54Z8M7_AhsTsmoNqBw5FfiQ0d7ArIXB1ffljkX
4. Судаков М.О. та ін. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник.- 2-ге вид., доп./ М.О. Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І. Береза та ін., За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352с.: іл.

Abstract. The paper examines the etiology, pathogenesis, clinical manifestations, diagnosis, and treatment of diabetes mellitus in cats as a common endocrine disorder. Modern approaches to insulin therapy, glycemic control, and correction of risk factors, particularly obesity, are highlighted. The importance of timely diagnosis and comprehensive treatment for improving prognosis and quality of life in animals is emphasized.

Keywords: diabetes mellitus, insulin, pancreas, obesity, cats.

Науковий керівник:

Найдіч О. В.,

канд. вет. наук, доцентка

кафедри ветеринарної медицини та гігієни,

Миколаївський національний аграрний університет